

EL TEMPS

El segle de l'atur

No fa gaires dies es va produir un curiós debat públic sobre l'atur entre el ministre de Treball del govern espanyol, Javier Arenas, i l'ex-president Felipe González. El líder socialista va dir que 1997 no serà "l'any de l'ocupació", com pretén el govern del Partit Popular, i en canvi Arenas deia que sí que ho serà. És a dir, la típica polèmica que no porta enlloc i que només serveix per a perdre el temps, perquè el problema de l'atur continua essent ara tan greu i tan complicat com abans d'aquesta discussió bizantina entre els dos il·lustres polítics andalusos.

No hi ha dubte que això de l'"any de l'ocupació" és un eslògan polític i proud, i ho continuaria essent encara que el mateix Felipe González hi estiguera d'acord, que com hem vist no és el cas. Segons les estadístiques dels organismes europeus, la taxa d'atur a l'estat espanyol afecta en aquests moments al voltant del 21% de la població activa, és a dir, vint-i-una de cada cent persones que volen i poden treballar no troben feina. Més o menys el doble de la mitjana europea.

És per això que cantar victòria o parlar del 1997 com "l'any de l'ocupació" sembla, com a mínim, una frivolidat. Encara que la situació del mercat de treball siga ara millor que temps enrere, com reflecteixen les estadístiques: l'any 1996 la taxa espanyola d'atur era del 22,2%, superior en 1,2 o 1,3 punts a l'actual. Una petita millora, atribuïble tant a la bona direcció de la política governamental, com a l'empenta del creixement econòmic o a l'estat anímic dels empresaris, lleugerament més favorable a la contractació de treballadors. Lleugerament.

Alguns economistes espavilats i també alguns polítics han fet comptes i han tret la conclusió que, per arribar als nivells d'atur que tenen els japonesos o els nord-americans, que sembla que són l'objectiu, trigarem encara quinze anys. Però són unes teories poc fiables perquè de fet no sabem ni

podem preveure amb certesa com afectaran al món del treball els canvis tecnològics que s'estan produint i els que es produiran més endavant, ni tampoc com afectaran al panorama laboral europeu i mundial els futurs canvis polítics i socials.

Més enllà d'"anys de l'ocupació" i d'eslògans propagandístics, del que no hi ha dubte és que podem considerar ja el segle XX com el segle de l'atur, el segle en què els països desenvolupats han tingut la seua plaga o la seua epidèmia particular en forma de milions de parats, sense que ideòlegs, polítics ni economistes hagen pogut trobar encara la solució. Una plaga que, sens dubte, està en l'origen de molts altres problemes polítics i socials com ara la delinqüència, la marginació, les drogo-dependències, l'exclusió social, la xenofòbia o el neofeixisme.

És evident que l'atur no és l'única causa d'aquests problemes, però sí una de les principals. I aquests problemes són presents també en societats amb índexs d'atur baixos, com la japonesa o la nord-americana. Per això és convenient posar en dubte l'eficàcia de les receptes típiques del neoliberalisme per a resoldre realment el problema de l'atur i les seues conseqüències socials. Fins ara, només han demostrat que poden calmar el dolor, però no guarir

la malaltia. Mentre no es demostre el contrari, les polítiques de rigor pressupostari, equilibri macroeconòmic i liberalització de mercats (includs el mercat de treball) han donat bons resultats, però petits. Immensament petits.

És tot un detall que els caps d'estat i de govern vagen dos dies a Luxemburg a discutir què pot fer la Unió Europea en aquest terreny, però els precedents de reunions similars no conviden a ser optimistes sobre els resultats de la cimera. Ni tampoc a ser pessimistes. Simplement, escèptics. Els Quinze farien bé d'arribar a conclusions pràctiques, d'anar més enllà de les buides declaracions de bones intencions habituals, perquè en això sí que la societat europea necessita respostes. Perquè el segle XXI pugui ser el de l'ocupació. ■

"No podem preveure amb certesa com afectaran al món del treball els futurs canvis tecnològics, polítics i socials."

"Fins ara, les receptes neoliberals han demostrat que poden calmar el dolor, però no guarir la malaltia."